

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА
Број: 011-00-114/2006-02
Датум: 28.03.2006.године
Београд

Немањина 22-26, Београд
Тел.: +381 11 3616-245
Факс: +381 11656-548
E-mail: podjanin@zdravlje.sr.gov.yu

**СВИМ ДИРЕКТОРИМА ЗДРАВСТВЕНИХ УСТАНОВА
ПРЕДСТАВНИЦИМА ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ
ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ГРАЂАНИМА**

**ОДГОВОРИ НА НАЈЧЕШЋА ПИТАЊА
ВЕЗАНА ЗА ПРИМЕНУ ЗАКОНА О ЗДРАВСТВЕНОЈ ЗАШТИТИ**

Поводом најчешћих питања која су до сада Министарству здравља поставили представници здравствених установа, јединица локалне самоуправе и грађани, а односе се на примену Закона о здравственој заштити («Службени гласник РС», број: 107/05), који је ступио на снагу 10. децембра 2005. године, обавештавамо вас следеће:

1. Поводом питања везаних за начин обавештавања пацијената и давање сагласности пацијента за предузимање конкретне медицинске мере (чл. 28 и 32. Закона), односно могућност да се обавештење и пристанак пацијента предвидети у форми «већег печата» који се отискује на обрасцу историје болести, односно попуњавањем типизираних формулара или на други сличан начин, мишљења смо да нема сметњи.

Наиме, наведени отисак печата или образац мора садржати све елементе предвиђене чл. 28 и 32. и може бити сачињен на следећи начин:

ОБАВЕШТЕН/А САМ О:

- дијагнози и прогнози болести;
- кратак опис, циљ и корист од предложене медицинске мере, време трајања и могуће последице предузимања или непередузимања исте;
- врсту и вероватноћу могућих ризика, болне и друге споредне или трајне последице;
- алтернативне методе лечења;

- могуће промене пацијентовог стања после предузимања предложених медицинских мера, као и могуће нужне промене у начину живота;
- дејства лекова и могуће споредне последице тог дејства

И ПРИСТАЈЕМ НА ПРЕДЛОЖЕНУ МЕДИЦИНСКУ МЕРУ
сходно чл 28. и 32. Закона о здравственој заштити
(«Службени гласник РС», број: 107/05).

(ПОТПИС ПАЦИЈЕНТА ИЛИ ЧЛАНА ПОРОДИЦЕ) «

2. Поводом питања која се односе на оснивање, односно начин и поступак преузимања оснивачких права над здравственим установама у државној својини према којима оснивачка права врше општина, град, аутономна покрајина и Република, потребно је нагласити:

2.1. У складу са одредбама чл. 47. и 48. Закона о здравственој заштити, здравствене установе које се оснивају средствима у државној својини, оснивају се у складу са Планом мреже здравствених установа, који доноси Влада. План мреже здравствених установа за територију аутономне покрајине, утврђује се на предлог аутономане покрајине.

Планом мреже здравствених установа утврђује се: број, структура, капацитети и просторни распоред здравствених установа и њихових организационих јединица по нивоима здравствене заштите, организација хитне медицинске помоћи, као и друга питања од значаја за организацију здравствене службе у Републици.

Ради подсећања напомињемо, да се дом здравља и апотека у државној својини оснивају се за територију једне или више општина, односно града, у складу са Планом мреже здравствених установа..

Оснивач дома здравља и апотеке у државној својини које су основане територију више општина јесте она општина у којој је седиште дома здравља (чл. 94 и 100. Закона).

2.2. Оснивач здравствене установе доноси акт о оснивању који садржи:

- 1) назив и седиште, односно име и пребивалиште оснивача;
- 2) назив и седиште здравствене установе;
- 3) делатност здравствене установе;
- 4) износ средстава за оснивање и почетак рада здравствене установе и начин обезбеђивања средстава;
- 5) права и обавезе оснивача у погледу обављања делатности због које се здравствена установа оснива;

- 6) међусобна права и обавезе здравствене установе и оснивача;
- 7) органе управљања здравствене установе у оснивању и њихова овлашћења;
- 8) лице које ће до именовања директора здравствене установе обављати послове и вршити овлашћења директора;
- 9) рок за доношење статута, именовање директора и органа управљања.

У оснивачком акту здравствене установе која обавља здравствену делатност на примарном нивоу здравствене заштите, а која се оснива за територију више општина, уређују се међусобна права и обавезе оснивача здравствене установе и других општина за чију територију се та здравствена установа оснива.

2.3. У складу са напред наведеним, као и одредбама чл. 264. и 266. Закона о здравственој заштити, предвиђено је да дом здравља и апотеку у државној својини оснива општина, односно град, а да се оснивачка права преузимају до 1. јануара 2007. године.

Одлуку о оснивању, односно преузимању оснивачких права доноси надлежни орган општине, односно града и о томе после уписа у регистар код надлежног органа (Трговински суд), у року од 15 дана обавештава Министарство здравља. Наведена процедура предвиђена је за самосталене здравствене установе (самосталне правне субјекте) у складу са Планом мреже, који је на правној снази.

2.4. Поступак оснивања, односно вршења оснивачких права над домовима здравља и апотекама који су организационе јединице здравственог центра, односно апотекарске установе је процедурално, односно правно – технички другачији. Наиме, потребно је прво наведене организационе јединице здравствене установе предвидети као самосталне правне субјекте у Уредби о плану мреже здравствених установа (чија израда је у току), јер се све здравствене установе у државној својини оснивају у складу са планом мреже.

По ступању Уредбе о плану мреже здравствених установа на правну снагу може се приступити поступку издвајања организационих јединица из састава здравственог центра, односно апотекарске установе. Први корак представља образовање паритетне комисије за израду деобних биланаса и издвајање организационих јединица из састава постојећих здравствених установа. Најзначајније активности се односе се на израду деобних биланаса (са финансијским пословањем - шестомесечним или годишњим завршним рачуном); извршити деобу покретне и непокретне имовине; попис запослених према структури чији ће радно правни статус наставити у одговарајућој организационој јединици; извршити промену права коришћења у земљишњим књигама; обавестити Дирекцију за имовину о промени субјекта права коришћења државне имовине и др. О наведеној процедури, ови министарство ће сачинити посебно **Упутство** о поступку издвајања и начину израде деобних биланаса организационих јединица

које се издвајају из здравствених центара, односно апотекарске установе и оснивају као самостални правни субјекти.

По окончању наведене процедуре, надлежни органи локалне самоуправе донеће оснивачке акте за установе према којима врше оснивачка права.

2.5. Здравствена установа има статут којим се уређује: делатност, унутрашња организација, управљање, пословање, услови за именовање и разрешење директора, заменика директора, односно помоћника директора за образовни и научноистраживачки рад, као и друга питања од значаја за рад установе.

На статут здравствене установе, који доноси управни одбор, сагласност даје оснивач.

На одредбе статута здравствене установе у државној својини у делу којим се уређује област здравствене заштите, односно специјалности из којих она обавља здравствену делатност, унутрашња организација и услови за именовање и разрешење директора претходно се прибавља мишљење Министарства здравља.

2.6. По давању сагласности на статут здравствене установе, расписује се јавни конкурс за избор директора. Управни одбор врши избор кандидата и предлог доставља оснивачу. На основу предлога управног одбора оснивач именује директора. По упису у регистар код надлежног Трговинског суда - здравствена установа стиче својство правног лица, има рачун код Управе за трезор у складу са законом и ступа у уговорне односе са Републичким заводом за здравствено осигурање.

Министарство здравља је мишљења да иако поступак израде деобних биланаса представља скуп активности које спроводе стручне службе на нивоу здравствене установе, односно њених организационих јединица, у циљу што ефикаснијег рада наведени поступак треба да прате, како представници досадашњег оснивача, тако и представници оснивача који су у поступку преузимања оснивачка права. Такође, могуће је предвидети и образовање посебних комисија чији би чланови били представници здравствене установе, досадашњег оснивача, односно представници оснивача који су у поступку преузимања оснивачких права.

2.7. Напомињемо да **здравствени центар изузетно** може наставити са радом - пет година од дана ступања на снагу овог закона, а на захтев надлежног органа локалне самоуправе који се упућује овом министарству (у року до 6 месеци од дана ступања на снагу овог закона), о чему одлуку доноси Влада.

2.8. За здравствене установе које у складу са Законом о здравственој заштити, мењају свој статус – односно врсту установе (апотекарска установа, заводи за специјализовану рехабилитацију, завод за болести зависности, завод за дезинфекцију, дезинскецију и дератизацију, заводи за заштиту здравља и др),

потребно је прво одговарајуће промене предвидети у Уредби о плану мреже здравствених установа.

По ступању Уредбе на правну снагу, оснивач ће донети оснивачки акт за сваку здравствену утанову понаособ, извршити именовање привремених органа управљања са роком за доношење статута здравствене установе. По претходно прибављеном мишљењу овог министарства оснивач ће дати сагласност на статут здравствене установе. Потом ће се расписати јавни конкурс за избор директора. Управни одбор врши избор кандидата и предлог доставља оснивачу. На основу предлога управног одбора оснивач именује директора. По упису у регистар код надлежног Трговинског суда - здравствена установа стиче својство правног лица, има рачун код Управе за трезор у складу са законом и ступа у уговорне односе са Републичким заводом за здравствено осигурање.

2.9. Напомињемо, да здравствене установе могу бити институти, уколико поред услова прописаних законом за обављање здравствене делатности испуњавају и услове који су прописани законом којим је уређена обалст научноистраживачке делатности. Наиме, по окончању поступка акредитације при Министарству за науку и заштиту животне средина и уписа у Регистар научно-истраживачких јединица здравствена установа може носити назив институт (члан 48. Закона о научноистраживачкој делатности), односно тек тада могу бити увршћене у План мреже здравствених установа као институти. Ово се не односи на оне здравствене установе - институте који су обављали научноистраживачку делатност од општег интереса у складу са Законом о научноистраживачкој делатности («Службени гласник РС», број: 52/93) дужни су да ускладе своју организацију и донесу опште акте у року од годину дана од дана ступања на снагу Закон о научноистраживачкој делатности («Службени гласник РС», број: 110/05).

2.10. Напомињемо, да оснивач здравствене установе у државној својини обезбеђује средства за изградњу и опремање здравствене установе које обухвата: инвестиционо улагање, инвестиционо-текуће одржавање просторија, медицинске и немедицинске опреме и превозних средстава, опремање у области интегрисаног здравственог информационог система као и безбеђивање средстава за друге обавезе одређене законом и актом о оснивању.

Република као општи интерес у здравственој заштити, обезбеђује и средства у буџету Републике, за уједначавање услова за равномерно остваривање здравствене заштите на целој територији Републике, а посебно на примарном нивоу здравствене заштите у општинама са неповољним демографским карактеристикама и недевољно развијеним општинама (члан 18. тачка 18. Закона о здравственој заштити).

3. Поводом питања која се односе на примену одредаба члана 71. Закона о здравственој заштити, односно о забрани рекламирања, односно оглашавања здравствених установа и приватне праксе потребно је само истаћи: да је Законом забрањено оглашавање, односно рекламирање здравствених услуга, стручно-медицинских поступака и метода здравствене заштите, укључујући здравствене

услуге, методе и поступке традиционалне медицине (алтернативне, хомеопатске и друге комплементарне медицине), које се обављају у здравственој установи, приватној пракси или у другом правном лицу које обавља здравствену делатност, у средствима јавног информисања и на другим носиоцима огласних порука.

Дозвољено је само оглашавање назива здравствене установе, односно пословног имена приватне праксе, седишта, делатности која је утврђена решењем о испуњености услова за обављање здравствене делатности, као и радног времена.

3.1. Напомињемо да се под рекламирањем и оглашавањем у смислу овог закона не подразумевају превентивни здравствени савети грађанима о: моделима понашања и усвајањем здравих стилова живљења у најширем смислу, а све у циљу очувања здравља и превенирања разбољевања од појединих болести.

Приликом наступа и изношења ових савета у средствима јавног информисања не може се говорити у име поједине здравствене установе, односно приватне праксе, нити се том приликом исте могу оглашавати.

3.2. Под огласним средством, у смислу Закона о оглашавању («Службени гласник РС», број: 79/05), сматра се летак, проспекат, амбалажа производа, плакат, фотографија, огледни картон, пано, транспарент, билборд, расветно тело, дисплеј, моторно возило, средство пословне комуникације (меморандум, коверта, пословна карта), средство пословне репрезентације (честитка, календар, роковник), као и друга средства помоћу којих се огласна порука може учинити доступна примаоцу, а самим тим и WEB-site здравствене установе, односно приватне праксе (члан 2. став 1. тачка 3. Закона о оглашавању).

4. *Поводом питања која су се појавила везана за обављање дежурства, односно приправности и рада по позиву (члан 78. Закона о здравственој заштити) напомињемо:*

Да се под дежурством, сматра се и приправност и рад по позиву. Здравствена установа може увести и приправност и рад по позиву. Одлуку о **увођењу и обиму** приправности и рада по позиву доноси директор здравствене установе. Здравствени радници који обављају наведене послове имају право на увећану зараду у складу са законом и прописима којима се уређује рад, односно накнада за обављање приправности и рада по позиву бити уређена и Посебним колективним уговором за здравствену делатност који се налази у завршној фази усвајања.

4. *Поводом питања који се односе на програм обављања приправничког стажа здравствених радника - диктора медицине чије су су основне студије на медицинском факултету трајале шест година (члан 175.), напомињемо:*

Приправнички стаж за здравствене раднике и здравствене сараднике са високом стручном спремом траје 12 месеци, а за докторе медицине чије су основне студије на медицинском факултету, на основу програма надлежног органа факултета, утврђене у трајању од шест година - траје шест месеци.

Напомињемо, да здравствени радници - доктори медицине који су започели обављање приправничког стажа пре ступања на снагу Закона о здравственој заштити, овај стаж обављају по програму и плану приправничког стажа у трајању од дванаест месеци.

Министарство здравља је обавило консултације са свим факултетима здравствене струке, а у циљу израде Правилника о приправничком стажу и стручном испиту здравствених радника и здравствених сарадника. Заједница факултета медицинских факултета Републике Србије предложила је да се план шестомесечног приправничког стажа за докторе медицине организује на следеће начин:

- примарна здравствена заштита са организацијом здравственог система и актуелним законодавством, 3 месеца;
- интерна медицина, 1 месец;
- педијатрија, 1 месец;
- гинекологија, 15 дана;
- хирургија, 15 дана.

Израда Правилника о приправничком стажу и стручном испиту здравствених радника и здравствених сарадника налази се у завршној фази и очекује се да наведени Правилник ступи на правну снагу да краја априла 2006. године.

Напомињемо, да се приправнички стаж у здравственој установи и приватној пракси може обављати како заснивањем радног односа, тако и у облику волонтерског рада – као рад ван радног односа.

Приправник који заснује радни однос у здравственој установи и приватној пракси има право на зараду и сва друга права из радног односа, у складу са Законом о раду, односно у складу са уговором о раду. Здравствена установа, односно приватна пракса, може приправнику који обавља приправнички стаж закључивањем уговора о волонтерском раду, обезбедити накнаду за рад и друга права у складу са законом и другим општим актима, ако за то има расположивих средстава.

5. Поводом учесталих захтева који се односе на издавање дозволе овог министарства за обављање метода и поступака традиционалне медицине, сагласно одредбама чл. 235 и 236. Закона о здравственој заштити, обавештавамо све заинтересоване да ће у току 2006. године, Министарство здравља, према планираној динамици, приступити изради Правилника о ближим условима, начину и поступку обављања метода традиционалне медицине којим ће се уредити сва битна питања за регулисање поменуте области.

Усвајање наведеног подзаконског акта очекује се до краја јуна 2006. године.

МИНИСТАР

Проф. др Томица Милосављевић